

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednine in inserate sprejema upraviteljsvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekepisal se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, L, 17

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K.—h
pol leta „ 13 „—h
četrt „ 6 „50 „
mesec „ 2 „20 „

V upraviteljsvo prejemam:

za
celo leto naprej 20 K.—h
pol leta „ 10 „—h
četrt „ 5 „—h
mesec „ 1 „70 „

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 239.

V Ljubljani, v četrtek 17. oktobra 1901.

Letnik XXIX.

Privilegiji nove dobe.

V čudnem nasprotju z demokratičnimi načeli nove dobe je, da imajo v zakonodajskem zastopstvu pretežen vpliv sloji, ki niso veliki po svojih zaslugah za blagor ljudstva, ampak po svoji posesti in po zgodovinskih privilegijih. Ob času, ko se je delal kompromis med češkimi veleposestniki, se je to vprašanje zopet odločno pokazalo na obzorju.

Tudi oni, ki se imajo samo zgodovinskih privilegijem zahvaliti za svojo izredno moč in svoj vpliv, ki ni v nikakem razmerju z njih številom, morajo se prilagoditi pravičnim zahtevam nove dobe, ki ceni moč le po zaslugah, ki so si jih pridobili sami, ne pa po zaslugah, ki so si jih pridobili njih pradedi, kateri so delovali v čisto drugačnem smislu za blagor domovine, nego čisto delajo na njih lavorikah počivajoči sinovi.

Temu prepričanju je dal izraza v palači Thun-Salm v Pragi tudi mož, s katerim nismo inache enih misli. Poslanec dr. pl. Baernreither je dejal veleposestnikom: »Mi se ne smemo udati iluziji, da se smemo opirati na kako drugo avtoriteto, kakor na tisto, katero smo si sami pridobili. Za nami ne stoji nikaki široki ljudski sloji, katerih volje in želje bi razpenjale jadra naše politične ladje. Mi smo prisiljeni, da si z neumornim delom in neomajnim prepričanjem pridobimo talin jih ohranimo.«

Grof Oswald Thun je pa povedal, v čem obstojito delo, ki naj veleposestniki stori vredne njih privilegijev. Rekel je, da plemenitaš in veleposestnik se mora izkazati kot »patriot, kot lojalen podložnik in kot zvest sin cerkve.«

Tako na Češkem. In kako je pri nas? Ali pri nas na Kranjskem naše veleposestvo dela v tem smislu? Pač gledajo vedno na nemške vzorce, a se li ravnaajo pristaši barona Schwegelna po Baernreitherjevi besedi, da se morajo svojega pretežnega vpliva v deželi vredne pokazati z neumornim delovanjem za blagor ljudstva? Ali naše veleposestvo izpolnjuje to,

kar je grof Thun imenoval znamenje pravega plemenitaša in veleposestnika?

V kranjskem deželnem zboru bo pač kmalu priložnost, da se veleposestvo zopet pokaže, kakšno da je.

Tudi mi ga bomo sodili samo po njegovih zaslugah za občni blagor, in tudi vse ljudstvo bo zasledovalo njih delovanje edino le s tega stališča.

Kdor hoče imeti privilegije, mora si jih zaslužiti.

Zavarovalništvo.

»Novicam« se je nekaj primerilo. Nekaj takega, da bi se bile same sebe ustrašile, če bi se bile takoj zavedle, kaj se jim je prigodilo. V zadnji številki namreč pišejo:

»Opozoril bi tu na jednako važno nalogo občine, namreč: občina naj prevzame asekuracije proti nezgodam, ognju, povodnji itd. Večina ali bolje vse zavarovalnice so sedaj v rokah posameznih kapitalistov, ki na stroške državljanov, občinarjev, torej tudi občin, bogatijo. Sitnosti pri plačevanju zavarovalnine, pri izplačevanju zavarovanega zneska, nepopolno izplačilo škode in drugo mnogege je združeno s temi zasebnimi zavarovalnicami. — Ali bi ne bilo bolje, prirojeneje, da bi občina sama prevzela vse te asekuracije proti nezgodam? Pričelo se je sicer tudi že v tem pogledu delati, kar nam dokazujejo obč. zavarovalnice za živino; ali to je še-le majhen del velikega vprašanja, ki se mora v tem oziru rešiti. Naloga države, dežele in občine je posvetiti pozornost temu važnemu vprašanju. Boj proti kapitalizmu, rastočem na škodo življenja družega, zahteva to.«

Po Karolu Havličku je preložil iz češćine članek »Občina in nje namen« nekdo, ki je še tako naiven, da ni spoznal, da je ta točka Havličkovega obč. programa nasprotna našim liberalcem in njih težnjam. Morda je pa tudi Malovrh — saj je znano, da je Malovrh, ki v »Narodu« ropota zoper dež. zavarovalnico, hkrati šefredakter »Novice« — morda je hotel s tem Malovrh pokazati Hribarju zobe?

A bodi temu kakorkoli. Dasi »Novice« nimajo na tem božjem svetu nobenega pomena, vendar tudi iz njih radi sprejememo

kaj dobrega. V tem članku se razvija zdrava misel občinske avtonomije. Vsakdo, ki ima količkaj ljudstvu prijaznega mišljenja, mora se odločiti za to načelo.

Ravno zavarovalništvo je v prvi vrsti stvar občine, saj je njena dolžnost skrbeti za varnost. A ker so te naloge, ki se tičejo zavarovanja proti elementarnim nezgodam, za posamezne občine pretežavne in preobširne, prenesti se morajo na skupino občin, in ta je dežela. To načelo, gotovo najpravičnejše, je izrazil katoliški shod v svoji resoluciji o zavarovalništvu, v kateri pravi:

»Zavarovanje bodi urejeno po deželnih in državnih zakonih in načeloma obvezno. Za obvezno zavarovanje proti požarom se naj ustanove deželne zavarovalnice z monopolom, zavarovanje proti toči in živinskim boleznim naj prevzame država.«

Nas veseli, če vidimo, da se tu in tam tudi v liberalnem taboru pojavljajo želje, ki se skladaajo z nameni katoliško-narodne stranke. Dobra reč je dobra, naj pride od koderkoli. A ako liberalci dobé kako dobro ljudstvu koristno misel, ne smejo je zapisati samo v skromne »Novice«, v katerih nihče za njo ne zve, ampak naj skrbé, da bodo njih poslanci kot njih javni zastopniki delovali v tem smislu. »Novičarji« naj torej zdaj gredó in nam naj izpreobrnejo Tavčarja in Hribarja! Če se jim to delo posreči — nam se še ni posrečilo — storili bodo slovenskemu narodu veliko dobroto.

Več sloge in odločnosti.

Iz Zagreba.

V zadnji borbi za hrvatski kolegij sv. Jeronima v Rimu so se razkrinkali naši protivniki za največje nevedneže v slovanskih zadevah. Prvi takozvani merodajni časopisi italijanski, nemški in mažarski so napisali o tem sporu toliko neresnic, da se mora človek kar čuditi takej površnosti v tako važnem vprašanju. In vendar bi se bili mogli lahko poučiti o zgodovini samega zavoda, če že ne drugje, vsaj iz merodajnih hrvatskih časopisov, ki so vso zadevo razjasnili točno in vsestransko.

A če že niso hoteli na ta način zvedeti popolne resnice, so jo mogli zaslediti pri onih poštenih italijanskih in nemških časo-

pisih, ki niso hoteli prikriti resnice, če tudi jim sicer ni bila vsa stvar najljubša, zato ker je hrvatska, toda resnice niso hoteli zakrivati. Žalostna pa je pri tem dogodku posebno še ta okolnost, da so se nahajali in se še nahajajo med protivniki hrvatskega kolegija tudi Slovani. Srbi n. pr. niso nič manj strastno in zlobno pisali o tem vprašanju, kot Mažari in Nemci, češki »Narodni Listy« so potegnili s Srbi, kakor sploh ta časopis zagovarja Srbe proti Hrvatom; poljski časopisi so molčali, kakor tudi ruski, slovenski so seveda držali s Hrvati. Sploh pa moramo priznati, da se v tem za vse Slovane, posebno še katoliške, tako važnem vprašanju ni pokazala prepotrebna sloga niti med samimi katoliškimi Slovani. Kaj nam pomaga, če se zbiramo na žurnalistične zборе ter na njih sklepamo medsebojne zveze samo za oni trenotek, a ko je treba pokazati složni odpor vseh nas proti našim protivnikom, stojimo razpršeni ter nočemo znati drug za drugega.

Vprašanje zavoda sv. Jeronima ne bi smelo biti samo hrvatsko vprašanje, marveč slovansko vprašanje, pri katerem bi morali sodelovati razun Hrvatov tudi Slovenci, Čehi in Poljaki. To vprašanje ni domače hrvatsko vprašanje, nego je postalo vsled talijomanskega napada politično, pa zato Slovani ne bi smeli na noben način dovoliti, da Hrvati izgube kaj od svojih pravic, ki jih imajo v Rimu pri svojem kolegiju. Slovani niso pokazali prigodom tega dogodka one vzajemnosti, ki je v takih trenutkih neobhodno potrebna. Vsi so morali složno podpreti Hrvate, ko so začeli braniti svojo stvar. Ko bi se Slovani le enkrat pokazali složni v obrambi svojih pravic, vse drugače bi potem razsojali naši protivniki o naših zadevah. Le poglejte, kako složni so proti nam Mažari. Od ministerskega predsednika pa do urednika najmanjšega mažarskega časopisa so se neumorno trudili, da izgube Hrvati svoje pravice v Rimu.

Neki celo trdijo, da je vso stvar o napadu zasnoval sam ministerski predsednik Szeller še celo na Dunaju grozil z revolucijo na Ogerskem, če bode avstrijska diplomacija podpirala Hrvate. Mažari se združijo celo z italijansko iredento

LISTEK.

Krvna osveta.

(Prosto prevel G. M.)

(Konec.)

Počasi zloži žena oblačila, jedno za drugim, je pogladi z rokami ter zopet položi v skrinjo.

Potem vzame kotel z ognjišća in nalije v skledice, priloži turšičnega kruha in povabi sina k mizi. Pokrižavši se, popijeta juho in prigrizujeta kruh.

Nato gre Demeter zopet na svoje delo, mati pa vzame v roko preslico ter snuje marljivo volneno nit.

Tako preteče v tihoti precej časa. Kar pride nenadoma deček, odpre duri in hlastno vstopi.

»Demeter Pajičev, storil sem, kakor si mi bil naročil!«

»Povej!«

»Neki Risanec je prišel ter povpraševal za kočó Milana Smolejevega.«

»In je bil šel tje?«

»Jaz sam sem ga peljal — k Tevti, Milanovi ženi.«

»Kaj jej je povedal?«

»Ona me je spodila in vrata zaprla za mano.«

»Hiti nazaj in opazuj, kaj bosta storila!«

Ko deček odide, se dvigne mati in vprašaje gleda svojega sina.

»Mati, zdi se mi: Milan je oprošćen!«

Mati pristopi ter mu položi roko na glavo.

Demeter gre pred kočó, sede ondi na klop, pričakujoč mladega poslanca.

Ta se v kratkem vrne in poroča, da je šla Tevta z otrokom v sosedno kočó ter se potem brez njega vrnila v svojo kočó. Risanec pa se je vrnil po istem potu, kakor je prišel ter nesel Milanov pas in njegovo orožje.

»Družega nisi nič zapazil?«

»Ona odganja koze in kure, torej gotovo pojde za možem.«

»Je že dobro«, pravi Demeter; seže v tobačni mehur ter poda dečku polno pest

tobaka: »To imaš za pot.« Ta sprejme z veseljem plačilo ter odide.

Demeter se povrne v kočó, stopi pred svojo mater in reče: »Mati jaz grem, da izpolnim dano besedo.«

»Ti greš, Demeter! Bodi ti usoda mila!«

Potem sname njegov jopič ter mu pomaga, da se obleče, oprta mu pas in poda handžar in risanico.

On jej poda roko v slovo in mati ga poljubi na čelo.

Demeter odide iz vasi po nasprotni poti, potem jo zavije v daljnem krogu po stezah in čez skalovje na pot, po kateri je šel zjutraj Risanec in potem Tevta. Na kraju steze nad nabrežnim mestecem, prav tam, kjer je nekoč počival Trdogoj s svojim malim družtvom, obstane tudi Demeter. Izbere si ravno nad prepodom zavarovano mesto ter se vleže z orožjem v roki med skale na prežo.

S tega kraja je bilo možno pregledati vso pot od Risana do Ubalca po vseh njenih ovinkih. Spodaj je lesketal veličastno mirno v solnčnem svitu morinjski zaliv z mestecem istega imena, nad njim se je

vspenjalo divje razdrto, strmo gorovje. Temno zeleni vrtovi so obrobjevali svetlo zidovje hiš; živo rudeči oleander je gorel kakor žrjavica vmes; iz razpoklin skalovja je poganjal rožmarin in aloa. Prijetna vonjava se je dvigala iz tega kotla ter napolnjevala ozračje.

Več ur je ležal Demeter tukaj že na preži. Naposled zagleda, kako stopata dva iz risanskega vrta na ubalaško stezo. Njegovo bistro oko ju spozna; bila sta Milan in Tevta.

Stopajoča v breg po kačje vijoči se stezi ju sedaj pa sedaj zakrije skalovje; nazadnje dospeta do ride ravno pred prepodom, nad katerim je ležal Demeter.

Ko se približata na streljaj, porine Demeter cev risanice čez rob, pomeri in ustrelj.

Demeter vstane, dim se razkadi; napeto zre po svoji žrtvi.

Ta hip pa se pokaže tudi doli bel dim. Demeter bolestno krikne ter se zgrabi za prsi, omahne nazaj in se zgrudi na kolena. Risanica mu pade iz rok in krepeli v globočino.

proti Hrvatoma. Iz vseh mažarskih časopisov doni enoglasno, da mora za Hrvate povoljna rešitev tega vprašanja zelo delovati na mažarsko državo, zato je tudi vse v protihrvatskem taboru.

Mažari vidijo po Hrvatskem že same zarotnike proti njihovi državi; vsak Hrvat, ki brani svojo pravično stvar, je že protivnik mažarske države. Tako je Mažare zaslepila strast, da so prenehali že trezno misliti. Proti takemu ravnanju bi bila potrebna slovanska vzajemnost in odločna obramba slovanskih pravic. Ko bi videli Mažari, Nemci in Lahin vse složne in odločne, prenehali bi stezati svoje roke za našim posestvom in treznejše bi se obnašali naproti nam. Odločnosti nam je treba in sloge in kmalu bi se obrnilo vse na bolje.

Anglija v škripcih.

Iz južne Afrike dohajajo vedno nova poročila, ki niso nikakor častna za Angleže, ampak jih kažejo v vedno grši luči. Zdi se, da hočejo Angleži z grozovitostjo in neusmiljenostjo nadomestiti to, kar jim manjka na junaštvu, na poštenosti in na bojni vedi. V južni Afriki streljajo vjete burske poveljnike in navadne Bure tepejo s palicami, kadar jih vjamejo. Kitchener je jezen in se maščuje nad onimi, ki mu padejo v pest, ker ni zmožen, da bi zatrl opravičeni odpor in samobrambo onih, ki se bore za svojo pravico in za svoj domači krov. Že v Egiptu je bil pokazal Kitchener svojo krutost, ko je dal pomoriti dervise, ki so ranjeni obležali na bojišču. Ta »krvavi general« delo sramoto Angliji, in ako Buri v svojem obupu začno enako vračati z enakim, je kriv on, ki jih k temu sili.

Vedno poročajo Angleži, koliko Burov so vjeli. A kdo so ti Buri? Med njimi so starčki, žene in otroci. Te zapro po taboriščih in jih puste lakote in revščine umirati. To ni več vojska, ampak to je banditstvo, zoper katero se upira človeško čustvo. Čez tisoč otrok in čez tisoč žena je že v bedi poginilo lakote, in ako njih očete in može tepe s palicami, morajo v srcih Burov zanetiti s takim ravnanjem sovraštvo in maščevalnost, pred civiliziranim svetom se pa s takim ravnanjem angleško ime blati in sramoti.

Žalostno je, da vse velevlasti to mirno gledajo. Vsaka se boji reči pravično besedo in v imenu civilizacije in krščanskega čustva protestirati proti grozovitosti.

Rimska stolica je v »Syllabu« zavrgla oni nauk, ki se glasi »de non interventu«, in ki uči, da se ne sme nobena država vmešavati v delovanje druge, tudi kadar krivico dela. Po tem zavrženem in krivičnem nauku pa se ravna evropske države. Hagska mirovna konferenca je bila le neka prazna zunanost brez pomena in resnosti. Krivično načelo je ostalo, in vsled njega krvavé ubogi Buri.

Vendar se kaže, da tudi Anglija ne bo večno mogla tako kruto nadaljevati svoje

Demeter škrtaje z zobmi zakolne; pobere se, pa zopet pade. Sedaj zbere vse svoje moči. Po vseh štirih se ječaje plazi v stran, kjer je bilo visoko nakopičeno kamenje prav na robu prepada. Stokaje se dvigne ob tem kamenju, mrtvaško bled mu je obraz, omahuje, kakor bi bil pijan, in zre doli preko groblja.

Ona dva pa stopata naprej po stezi v breg. Krčevito poprime Demeter svoj handžar in poreže vrvi, ki so držale kamenje nad prepodom. Z vso silo in vso težo svojega telesa se vrže na groblje; to se premakne in kamenje zagrmí v prepad.

Tevta zakriči in dvigne roko, kakor bi hotela obvarovati Milana, toda oba podere drveče kamenje in ju pobije. Demeter obleži mrtev gori na stezi.

Krvna osveta, oj, kako grozna si ti! Tako je kmalu potem tarnala starka, plaka joča na grobovih obeh svojih sinov. Ni jej utešila osveta nje prežaljenega srca, ampak grizla jo je vest kakor strupen modras. Zmedlo se jej je v glavi in nekega dne, ko je begala po tisti nesrečni stezi, so jo našli razbito pod istim prepodom, pod katerim sta nesrečno končala Milan in Tevta.

pogubne in nečloveške politike. Edini argument, ki vpliva na Anglijo, je argument mošnje. In ta argument se je začel kazati jako občutno. Kredit, ki ga je parlament dovolil za vojsko v Južni Afriki, je že daleč prekoračen. Treba bo zopet novih vsot, torej novih davkov, in kadar pride to v parlamentu v razgovor, se bo angleška bojaželjnost zelo pomanjšala.

Tudi angleška trgovina zelo peša zaradi te vojske. V zadnjem mesecu je izvoz padel za dva in pol mil. fun. šterlingov, uvoz pa za tri in pol milijone. Angleški konzoli so padli od 110 na 93. To je tisti jezik, ki ga razumejo Angleži.

Pa še nekaj dela skrbi John Bulla. V Aziji so prišle angleške koristi v Afganistanu v veliko nevarnost. Stari emir afganistanski, ki se je poniževal pred Angleži, je umrl — umrl v najneugodnejšem času za Angleže. Takoj po smrti starega je mladi emir poslal vojščake v Džellabađ in v Ammar, da tam proti Angležem zaznamenuje svojo posest. Ruski vojni minister pa je takoj prišel na mejo afganistansko. Kaže se torej, da imata Rusija in Afganistan v mislih, kako bi se Angležev iznebila. Med tem ko maže Kitchener angleški štít v Južni Afriki z nedolžno krvjo, se torej pripravljajo v Aziji, da bi vrgli Angleže ven. Pojasnili bomo svojim čitateljem politično stanje v Afganistanu z zemljevidom, ki ga objavimo te dni.

Če gresta Rusija in Afganistan po tej poti dalje, katero sta začela zdaj, potem Angleži lahko v Afriki — prekličajo svojo proklamacijo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. oktobra.

Katser naslednik Pradejev?

Včerajšnji zadnji dan parlamentarnih počitnic je veljal v prvi vrsti podpredsedniškemu vprašanju. Dosedanji prvi podpredsednik Prade je grofu Vetrju oficijelno naznanil, da odlaga čast, sodi se pa, da se bo dal preprosi, da tako dolgo vstraja na svojem mestu, dokler mu ni izvoljen naslednik. Za popolnitev tega mesta je proglašeni sedaj že cela vrsta kandidatov. Mladočehi kandidirajo drugega podpredsednika Zaceka, kršč. socialci posl. Pattajja, nemška ljudska stranka je dosedaj protežirala posl. Baernreitherja. Včeraj se je pa pojavil nenadno nov kandidat v osebi posl. Kaiserja. Za tega moža se bodo, kakor se kaže, ogrevali vsi levičarski parlamentarni krogi razun kršč. socialcev in morda vsenemeev, ki se bodo maščevali nad ostalimi nemškimi strankami radi preziranja. Posl. Kaiser je bil torej včeraj od nemške strani oficijelno proglašen za Pradejevega naslednika. Brez boja se pa volitev prvega podpredsednika nikakor ne izvrši, ker bodo Mladočehi in z njimi vred tudi razne druge desniške stranke vztrajale na izvolitvi dr. Zaceka.

Volitev v češkem veleposestvu

se je vršila v sredo dopoldne mirno in brez vsakega šuma. V fidejkomisaričnem veleposestvu, ki šteje 46 volivcev, so bili izvoljeni sami konservativni kandidati z le 20 glasovi. Volivni komisiji je predsedoval knez Schwarzenberg. Izvoljeni so v tej skupini: grofi Buquoy, Chotek, Clam-Martinič, Czernin, Harrach, Mensdorf, Paar, Schönborn, Sternberg, Sylva-Tarouca, Franc Thun, Jaroslav Thun in Wolkenstein, ter baron Dobrczensky, knez Lobkovic in princ Schwarzenberg. — Nefidejkomisariška skupina šteje 396 volivnih upravičencev. V tej skupini se je, kot znano, sklenil kompromis mej konservativnimi in liberalnimi veleposestniki. Oddanih je bilo le 174 glasovnic in še te je oddalo osebno le 89 veleposestnikov, ki so imeli 85 pooblastil. Mnogo veleposestnikov, posebno češkonarodnih, se radi sklenjenega kompromisa ni hotelo udeležiti volitve.

Deželnozbornske volitve v Dalmaciji.

Sedaj so razpisane tudi volitve za dalmatinski deželni zbor. Za kmečke občine se vrše dne 10., za mestno skupino in trgovinske zbornice 12. in za skupino najvišjih obdačencev pa 21. decembra. Boj bo tudi to pot zelo hud, ker bodo poleg nasprotstva mej Hrvati samimi nastopali tudi Srbi in Italijani, vendar je pričakovati, da se razmerje v deželni hiši ne premeni.

Konservativni strankarski shod
se vrši dne 28. oktobra v Sterzingu na Tirološkem. Na dnevnem redu so te-le važne točke: Načela in nameni katoliško konservativne stranke, njeno dosedanje delovanje, strankarska organizacija, katoliško časopisje, katoliško-konservativna stranka in deželnozbornske volitve. Vabila za ta velepomembni shod se ravno kar jeli razposiljati. Želeli je, da bi se s tem shodom pričelo v stranki zopet potrebno življenje, da bi dovedlo deželi toliko zaželeno edinost in navdušilo tudi ostale konservativne stranke, da se prično gibati po vzgledu neumorno delavnih nasprotnikov.

Soglasno izvoljen predsednik

bode baje prihodnji predsednik ogerskega drž. zbora grof Albert Apponyi. Danes se poroča iz Budimpešte, da je ta kandidatura tudi pri opoziciji dobila simpatije in da bode za grofa Alberta Apponyja pri volitvi predsednika v ogerski zbornici glasovala tudi opozicija.

V zadevi zavoda sv. Jeronima

se pripravlja za bližnje zasedanje italijanske poslanske zbornice velik vihar. Dosedaj je došlo v zadevi pri zborniškem predsedstvu že 14 interpelacij in vprašanj, mej temi one poslancev Guerci, Riccio, Barzilai, Gattorno, Socci, De Cesare, Gianturco in Gallo. Najdalje mej temi sega menda interpelacija posl. Riccija, ki pozivlja vlado, naj zatre vse tuje protektorate v Italiji. V vseh pa se očita ministerstvu, da o zadevi sv. Jeronimskega zavoda ni storilo svoje dolžnosti ter ni dovolj varovalo italijanske suverenitete. Ti očitki seveda niso opravičeni, ker je znani Alačević sam izjavil, da jim je italijanska vlada dala inicijativo za znane nasilne napade na tuje posestvo. Vsekako utegne biti razprava v zbornici zelo zanimiva.

Francoske finance

provzročajo francoskemu kabinetu zelo velike preglavice. 91 milijonov frankov deficita v proračunu za prihodnje leto ni karsibodi. Razdeli se takole: na davku od dedščin proračunava vlada za 68 milj. manjši dohodek, pri sladkorju za 20, pri alkoholu za 50, v algirskem proračunu pa 14 milijonov. Budgetna komisija je našla sicer 44 milijonov pokritja, toda preostaja še vedno lepa svotica 51 milijonov. V pokritje se predlaga povišanje železniškega transportnega davka za 4 milj., povišanje carine za 20 milj., poleg tega je komisija 20 milijonov »prihranila« s črtanjem raznih postavk, mej temi posebno postavka za zastopstvo v Vatikanu. V nadaljnje pokritje predlaga poročevalec komisije povišanje davka na petrolej, toda v komisiji je prodrl predlog socialista Sembata, da naj se petrolejska rafinerija proglašata za državni monopol. Izvolil se je poseben pododsek, ki naj proučuje to vprašanje. Toda vsa predlagana povišanja ne bodo zadostovala za pokritje tolikega deficita, in pričakovati je v zbornici precej burnih nastopov.

Splošne rudarske stavke na Francoskem

ne bo. O tem se je glasovalo minulo nedeljo po vsej Franciji. Pravico do glasovanja je imel vsak rudar, ki je dopolnil 18. leto. Toda vspeh glasovanja je bil tak, da o kaki splošni stavki sedaj še ni govora. Od 160.000 rudarjev ima nad 127.000 v tem vprašanju glasovavno pravico. Glasovanja se je pa udeležilo le 50.000 rudarjev in od teh jih je glasovalo 40.000 za splošno stavko. Nad dve tretjini rudarjev potemtakem ni za glavno stavko, ker so se prepričali, da bi jim v sedanjih razmerah več škodila nego koristila.

Is Južne Afrike.

„Times“ javlja iz Dundee: Mnogim Burov se je posrečilo uiti proti severu in zahodu preko Wackerstroom Pietretief. Poročnika Lotterjevega oddelka Wolfhardta so Angleži ustrelili. Botha se z 2000 Buri giblje v južno vzhodnem Transvaalu, ki se raztega mej Natalom in Swasi deželo proti obrežju. Angleži ga skušajo obkoliti in če ga dobe, tedaj je Botha s tem, da je šel na mejo Nataala, pal v angleško past. Bothova glavna moč stoji baje sedaj ob Pongola reki. 50 kilometrov od tod je v Pietretief prišla angleška posadka.

Ravno.

Vsestranski Angleži. V Centralni Ameriki so nemiri. Angleži bodo jutri

tja odposlali svojo vojno ladijo »Alert«. Imponirali Angleži tudi Američanom ne bodo. — Na Srbskem je nastal občuten razpor mej radikalnimi poslanci. Ako se ne doseže kompromisa, bode morala vlada demisionirati. — Na Kubi bodo volili predsednika in kongres 24. februarja l. 1902. — Neverojetno vest javlja turinski list »La Stampa« iz Petrograda. List trdi, da bode pri sestanku ruskega carja z laškimi kraljem v Spala navzočen tudi naš cesar. — Mej vojaštvom in ljudstvom je prišlo v nekaterih ruskih mestih do krvavih izgrediv. Posebno hudi boji so bili v okraju Saratov. Minister notranjih zadev je odpotoval v Spalo k carju, da mu o nemirih osebno poroča. — Kralj belgijski obišče ameriške združene države. To je prvi slučaj, da obišče evropski vladar severoameriško republiko. — Mladoturki so se obrnili do francoskega ministra zunanjih zadev ter ga v spomenici opozorili, da je sedaj pripraven trenutek zahtevati od porte reform. — Li Hung Cang zopet posreduje. Iz Pekina se poroča: Li Hung Cang je tekoči teden dvakrat obiskal ruskega poslanika. Kitajski uradniki pravijo, da je Li Hung Cang prosil ruskega poslanika, naj Rusija Mandžurijo zopet odstopi Kitajski. Ruski poslanik je dejal, naj Kitajska v ta namen odpošlje posebnega poslanika v Petrograd. Li Hung Cang je tako zloben, da bo to nalogo poveril svojemu najhujšemu sovražniku Cang Ci Tungu. — Kitajski cesarski dvor je prišel 11. t. m. v Tung wang fu, kjer bode nekaj dni ostal. Siaba pota baje ovirajo nadalnje potovanje. — V zadevi zavoda sv. Jeronima so branitelji »Dalmatincev« sklenili zahtevati od vlade obelodanjenje laško avstrijske konvencije. — Na Malti se agitacija proti Angleški silno širi. — Z novo ustavo namerava grški kralj razveseliti Grško. Tudi dve zbornici dobi grška in kraljev upliv na notranje zadeve, do katerih sedaj nima posebnega upliva, se razširi.

Književnost in umetnost.

„Slovenski učitelj“ prinaša v svoji 20. številki naslednjo vsebino: Več luči! — Sree. (Psihologiška štud.) X Čednosti in sree. Kaj ovira razvoj javnega pouka in vzgojno delovanje učiteljevo? (Konferenčno poročilo. Spisala T. S. Konec) — Dopisi. — Šolske vesti. — Drobtine.

„Roza Jelodvorska“, izmed krasnih Kristofa Šmida povestij za mladino jedna najlepših in najpodašnejših, je izšla v novem natisu ter s popravljenim besedilom. Dobiva se v prodajalnici »Kat. tiskovnega društva« (H. Ničman) in drugej broširana po 60 h in kartonirana po 80 h. Ta knjiga je 12 zvezek dobro znane Krajčeve zbirke Kristof Šmidovih spisov.

Dopisi.

Iz Idrije 16. oktobra. (Kaj se zdi liberalcem vse zanimivo!) „Sl. Narod“ prinaša zadnjo soboto kot pikantnost, da se je dr. Šusteršiču po shodu pred volitvami v znani klerikalni gostilni predstavil tudi pošten slovenski kmet — K. ter g. poslanca hotel nekoliko smešiti. Da se bodo liberalci s tem hvalili, ne bi mislili. Oni „pošteni slov. kmet — K.“ ni nihče drugi, nego posestnik mlina in žage v Idriji Josip Kogovšek. Zadnje deželnozbornske volitve so pokazale, da liberalci pristnih kmetov nimajo, zato si pomagajo v „Sl. Nar.“ pa s tem, da postavljajo figurante za poštene slov. kmete, figurante, ki se žive od knapovskih štul.

Ta pošteni slovenski kmet uživa pri svojih lastnih prijateljih tako spoštovanje, da se je tam meseca marca v „Sl. Narodu“ pritožil, ker mu je neki somišljenik, stoječ na mostu pri sv. Janezu, nekaj tacega prizadel, kar se v olikani družbi niti povedati ne more. Sicer pa je bil Kogovšek tudi dne 15. sept. prav pošteno pogorel. Dr. Šusteršiča so bili opozorili že preje, da hoče pijani Kogovšek po sili priti v sobico, kjer je bila naša družba zbrana — pa brez onega, ki je na katol. shodu priporočal „življenje svetnikov.“ Kogovšek je naposled prišel, a se zanj nihče ni zmenil, niti pogledal ga ni nobeden. Usiljevati se je pričel na to dr. Šusteršiču, kateri je kot olikanec tudi vedel kratek odgovor. Možiček je poparjen odšel, pa zopet prišel, spet sameval, zabaval se

edino s tem, da je gledal, kaj neki pri so-
sednji mizi g. dekan piše. Misli je, da je
on tisti tečaj, okoli katerega se suče vsa
Idrija.

Pristopil je torej k g. dekanu in mile
prosil: „Pa ne od mene pisat.“ Ko je zvedel,
da ni vredno, o njem govoriti, šel je pobit,
ker ni dosegel, kar bi bil rad. Nadejal se
je, da najde tako družbo, kakoršna se shaja
v naši „Narodni kavarni“ v obč. hiši. Ako
pride tje kak neljub gost, ga kar spravijo
iz nje. Pri tem jim ni nič mar, ako tudi silo
rabijo.

To je doletelo pretekli teden dva brata
Brumen. Po botrinah sta šla v kavarno
Kavčič, kjer je bil župan Lapajne, slavni
„pošteni slov. kmet“ Kogovšek in še nekaj
takih bratcev. Ko vstopita imenovana moža
v kavarno, nastal je ogenj v strehi. „Pošteni
slov. kmet“ zmerja došleca s pobalini, svi-
njami, žlindro, naposled vrže tace, na kateri
sta imela Brumna že plačano svojo pijačo,
na tla.

Končno pa z noge bacne L. Brumna,
njegovga brata J. Brumna pa trikrat po
glavi udari. Oba sta bila poškodovana. Vsa
liberalna družba, na čelu župan in „pošteni
slov. kmet“ Kogovšek, je kričala: „Ven,
ven!“

Moža sta ostala ves čas mirna, nazadnje
pa sta se morala sili umakniti, ko sta dobro
spoznala omiko „poštenih slovenskih kmetov“
a la Kogovšek in županov a la La-
pajne. „Koliko to košta“, bo že sedaj zvedel
„pošteni slov. kmet.“

Deželni šolski svet in c. kr. rudniško
direkcijo opozarjamo pa pri tej priliki, da
je v istem posloju kakor ta kavarna, tudi
III. deški razred c. kr. rudniške šole, ka-
teri se je moral umakniti I. realičnemu
razredu.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. oktobra.

**„Rahla dotika“ liberalcev z vse-
nemci?** V liberalnih krogih se govori, da
bo vsenemec Schalk napadel v zbornici po-
slanca Vencaja. G. Plantan je v Novem
mestu tajil vsako zvezo z vsenemci v atéri
prvega maja. Tem bolj čudno se nam zdi,
da ljubljanski liberalci to tako dobro naprej
vedo. Proroškega duha nimajo, to smo že
večkrat spoznali, morda pa obstoji vendar
kaka „rahla dotika“ med ljubljanskimi libe-
ralci in vsenemci? Bomo videli!

Velik koncert v „Katol. Domu“.
Prihodnjo nedeljo priredi meščanska godba
velik koncert v dvorani „Katoliškega Doma“.
Za ta koncert izbrane bodo najboljše točke
iz godbinega repertoira. Godba hoče s tem
koncertom pokazati, da se je povzpela že
do velikega umetniškega stališča. Začetek
koncerta bo ob 1/8. uri zvečer, vstopnina
pa bo 25 krajcarjev. Ker bo umetniški
užitek pri tem koncertu res izborn, opo-
zarjamo že danes na koncert in priporočamo
najobilnejši obisk, vsaj je meščanska godba,
kakoršna je sedaj, vredna splošne podpore.

Predavanje v Katoliškem domu.
Sinoci je govoril gospod dr. Krek o tem,
kako se je krščanstvo vedno borilo za svo-
bodo. Rimske sužnje je osvobodilo krščan-
stvo, rimsko državo je krščanska vera rešila
despotizma, vsled katerega so podložniki ce-
sarje morali častiti po božje. Suženstvo no-
vejših časov pa izvira iz naukov, ki so na-
sprotni katoliški veri ter izhajajo iz luteran-
stva. In tudi proti novodobnemu suženstvu
se katoliška cerkev odločno bori. — Dvo-
rana je bila prenapolnjena poslušalstva. —
Prihodnjo sredo dne 23. oktobra bo govoril
gospod Godec »o vzrokih, zakaj si
angleška pohlepnost želi Južne
Afrike«.

50letnica učiteljevanja g. ravnatelja Fr. Raktelja se je včeraj proslavila
zelo slovesno. Velezaslužnemu možu je ob
1/8. uri zvečer okoli 200 učencev napra-
vilo bakljado z lampijoni, posebni v ta
namen sestavljeni pevski zbor pa mu je pod
vodstvom gospoda ravnatelja Gerbiča pri-
redil serenado. Po serenadi se je naš rod-
čestilcev slavljencevih zbralo v areni Narod-
nega doma pri skupni večerji. Predsednik
»Ljubljanskega učiteljskega društva« gospod
G a b r š e k je slavil zasluge g. Rakteljeve,
gdč. S k a b e r n e pa je s primernim na-
govorom slavljencu izročila lep šopek, na

kar se je pokazala živa podoba: slika slav-
ljenceva, obdana od raznih stanov. V lepem
govoru je slavljencu nazdravil okrajni šolski
nadzornik gospod ravnatelj L e v e c. Go-
spod katehet S m r e k a r je nazdravil slav-
ljencu kot vzgojitelju, ki se je vedno ravnal
po geslu »Vse za vero, dom, cesarja!« Go-
vornik je kazal na versko prepričanje slav-
ljencevo in je speliral na učitelstvo, naj delu-
je po katoliških načelih. Sodni tajnik go-
spod K a v č n i k je nazdravil slavljencu v
imenu njegovih bivših učencev. Govorila je
še dolga vrsta govornikov, a vsi so združevali
v želji, da naj moža tolikega dela in za-
slug Bog še dolgo časa poživi. Pri večeru
je svirala meščanska godba, gospod Vrabl
pa je zapel s finim čutom nekaj pesmij. —
Došlo je slavljencu tudi mnogo pismenih in
brzojavnih čestitk.

Delavsko tajništvo posluje v Lju-
bljani odslej tudi vsak večer izvzemši ne-
delje od 6. do pol 8. ure v prostorih »Slo-
venske krščanske socijalne zveze« v »Kato-
liškem Domu«, prtilišče.

**Zavarovanje delavcev za starost
in onemoglost** Po včerajšnjem preda-
vanju v »Kat. Domu«, katerega se je ude-
ležilo nad 300 oseb, se je soglasno sprejela
izjava, da se »Slov. kršč. soc. zveza« pri-
druži ostalemu avstrijskemu kršč. soc. de-
lavstvu v gibanju za doseg zavarovanja
delavstva za starost in onemoglost. Poroče-
valec je bil tovariš Gostinčar.

Na delo istrski rodoljubi! Pod tem
naslovom objavlja »Naša Sloga« na uvodnem
mestu: Iz gotovega vira doznajemo, da so
politične oblasti širom vse Istre dobile
nalog, da store potrebne pri-
prave za predstoječe volitve v
deželni izbor istrski. C. kr. namest-
ništvo je že razposlalo podrejenim okrajnim
glavarstvom napotke, kako se jim je ravnati
ob teh volitvah. Po takem bi bilo soditi, da
se nam je nadejati, da še tekom tega me-
seca izvemo za dneve volitev, ki se uteg-
nejo izvršiti ali novembra ali začetkom de-
cembra. Naše rodoljube po pojedinih okrajih,
mestih in občinah opozarjamo tem potom,
da čim prej zasnujejo volivne odbore, kjer
niso še storili tega. Naši nasprotniki so že
davno na delu. Oni ne mirujejo, oni imajo
sredstev, ljudi in oblasti, ki jim bodo po-
magale. Mi smo goloroki, mi nimamo dru-
zega, nego svoje volivne pravo, katerega se
moramo poslužiti vsi. Nasprotniki naši groze
že davno, da upotrebijo vsa mogoča sred-
stva, da nam bodo nagajali tudi tam, kjer
nimajo nade do vpeha. Bodimo torej pre-
vidni! Nikdo naj se ne zanaša na družega!
Vsakdo naj stori svojo rodoljubno dolžnost!
Ne smemo se plašiti nikakih žrtev. Naša
narodna stvar, naš narodni obstanek, naša
bodočnost, zahtevajo od vsakogar med nami,
da je na svojem mestu. Borbe se ne smemo
plašiti, ker v borbi je rešitev! Na
delo torej, rodoljubi, da nas volitve ne naj-
dejo nepripravljene!

Iz državnega proračuna. Državni
proračun za l. 1902 izkazuje državnega do-
neska za zgradbo lesenega mostu čez
Dravo mej Marenbergom in Vu-
hredom 10.000 kron, za preložitev go-
riške državne ceste pri Trbižu
27.000 kron, za regulacijo Drave
na Koroškem 140.000 kron, za regu-
lacijo Save na Kranjskem 152.090
kron, dalje za zidanje telovadnice
pri mariborskem učiteljišču
24.000 kron, za napravo tobač. skladišča
v Celovcu 50.000 kron in za
notranjo opravilo okrožnega so-
dišča v Mariboru 140.000 kron. Ves
proračun za l. 1902 izkazuje dohodkov
1.685.966.357 kron, izdatkov 1.685.117.944
kron, torej prebitka 848.413 kron.

Ljudska knjižnica se snuje v Šmi-
helu pri Novem mestu. Ustanovni shod vršil
se bo v nedeljo dne 20. t. m. ob 4. uri
popoludne v posloju deške ljudske šole.
Vabljeni so vsi, ki imajo zanimanje za take
naprave.

Iz Novega mesta nam poročajo: Po-
svečenje novega velikega altarja v ka-
piteljski cerkvi vršilo se bo slovesno v
nedeljo dne 27. t. m. ob 8. uri zjutraj Raz-
ven tlaka, ki se vložijo prihodno pomlad, je
v prezbiteriju delo prenavljanja popolnoma
dogotovljeno in reči smeljan, na vse strani
srečno dogotovljeno. To je sodba večšakov,

ki so si ogledali prezbiterij. — T r u p l o
sv. Feliksa, kateremu čč. šolske sestre
v Šmihelu ravnokar oskrbljujejo novo obla-
čilo in okrasje, prepeljalo se bo dne 24.
t. m. po 5. uri popoludne s primerno slo-
vesnostjo nazaj in položilo pod novi veliki
altar na svoj stari prostor.

**Laški poslanci v avstrijskem dr-
žavnem zboru.** „Piccolo“ povdarja potrebo,
da laški poslanci ostanejo v opoziciji, ker se
sistem vlade proti Lahom ni spremenil. Prav
radovedni smo, kaj bi želeli laški poslanci
od vlade, da bi jo podpirali. Zadovoljni bi
bili morda, da se vsaj Trst z okolico pri-
klopi Italiji.

Za poštne uradnike. Graški listi
poročajo: Pri novemberskem avanzementu
bode imenovanih 50 poštних uradnikov pošt-
nimi nadoficijali in 200 poštними oficijali.

Razstava krompirja. Kmetijska šola
na Grmu priredi v nedeljo dne 10. nov. t. l.
v dvorani g. Windischerjeve gostilne
v Kandiji razstavo raznih vrst krompirja.
Na to razstavo pošljejo lahko tudi drugi
gospodarji svoje pridelke, in sicer od vsake
vrste najmanj eno kilo. Dotični krompir naj
se pošlje na vodstvo kmetijske šole na Grmu
vsaj do sobote 9. novembra t. l. Šola na Grmu
bo razstavila 24 vrst krompirja in priredila
pri tej priliki od 9. do 10. ure poduk o
vrednosti novih vrst krompirja, zlasti kar
se tiče rodovitosti in trdnosti proti boleznim.
Takisto bo sprejemala naročila na semenski
krompir.

**Poslanec Žičkar mej svojimi vo-
livci.** Katoliško politično izobraževalno dru-
štvo v Šmarjah pri Jelšah je preteklo ne-
deljo priredilo shod, na katerem je poročal
volivcem drž. poslanec g. Žičkar. Iz vsega
okraja so prišli odposlanci. Bilo je navzočih
nad 300 uplivnih mož volivcev. Poslanec
je kaj karakteristično pojasnil položaj, češ,
da je pod Körberjevo vlado mogoče upati
pomoči v narodno-gospodarskih zadevah, v
narodnih zadevah pa ni mogoče doseči niti
kakega slovensko-nemškega poštnega pečat-
nika. Poslanec je mej odobravanjem govoril
tudi o abstinenčni politiki štajarskih deželnih
poslancev. Poslanec je povdarjal, da je Slo-
vencem potreba sloge, a sloga mej Slovenci
je le mogoča, ako se spoštuje katoliška
vera in se je ne izpodkopava. Shod je od-
ločno protestiral, da bi se znani Stallnerjev
predlog predložil najvišjemu potrjenju. Shod
je zahteval slovensko vinarsko šolo za Spod-
njo Štajarsko ter je priporočil v podporo družbi
sv. Cirila in Metoda ter »Našo stražo«.
Shod je pozval poslanca, naj deluje proti
uvozu laških vin ter je izrazil poslancu
popolno zaupanje.

Značilna sodnijska obravnava se
je te dni vršila v Mariboru. Pred sodiščem
sta stala požigalca Janez Tifer in J. Jurko.
Obravnava se je ves čas vršila samo
slovenski, kot zapisnikar je pa
pri obravnavi posloval avskultant dr. Va-
lentin, ki slovensščine ni zmožen,
Res značilno!

Iz Maribora. Najnovejši mariborski
častni občan je postal bivši posl. Jernej vit.
Carneri, ki je dopolnil 80 leto.

Dijaka ustrelil. Poročali smo, da je
bil 14. t. m. v bližini Središča ustreljen
vseučiliščenik Feliks Stampf, nečak g. dr.
Špešiča. Ustrelil ga je lovec Jož. Petek,
oče devetih otrok, kakor je trdil, po nepre-
vidnosti. Petek je bil vsled tega 15. t. m.
pred mariborskim okr. sodiščem obsojen na
dva meseca strogega zapora, poostrelega z
jednim postom vsak teden.

Umrla je v Kozjem davkarjeva hčerka
gdč. Antonija Grejan v 22 letu svoje
dobe.

Ljubljanske novice. Umrl je g.
Henrik Brichta, c. kr. evidenčni nad-
inspektor pri tukajšnji finančni direkciji v
57. letu svoje starosti. — Nova pridob-
itev v plinovi razsvetljavi se
lahko opaža vsak večer na novi veliki sve-
tilki na Krisperjevi hiši ob Mestnem trgu.
Svetilka sveti z močjo 500 sveč in znaša
strošek razsvetljave na uro 14-8 h. —
P a s j e žrtve se vsled elektriške železnice
vedno množe. Včeraj popoludne je elektriška
železnica zopet povozila jednega psa ki je
bil last nadsprevodnika Fr. Pražena. — Z
rešilnim vozom. Truga za pesek je
padla na noge Gletni Franciški Ocvirk, sta-
nujoči na Poljanski cesti št. 6, ter ji zlomila

dešno nogo. Deklico so prepeljali v bolnico
z rešilnim vozom. — Taticc mesa so
prijeli včeraj v Šolskem drevoredu, ko je
ukradla kos mesa mesarju Janezu Zajcu.
Pri tatici, ki je delavčeva žena Terezija B.
iz Gornjega Kašlja, so našli več kosov mesa,
ki so baje tudi ukradeni.

† **Jakob Alešovec.** Danes okolu pol
3. ure popoludne je umrl v tukajšnji de-
želni bolnici po dolgem trpljenju gospod
Jakob Alešovec, slovenski pisatelj
in časnikar v 58 letu svoje dobe. —
Nepozabne zasluge si je pridobil z iz-
dajanjem humorističnega lista »Brencljar«.
Bil je svoj čas najdelavnejši slovenski čas-
nikar. Mnogo je delal pri »Novicah« in tudi
pri »Slovenca«, v čegar uredništvu je bil
nekaj časa. Njegove igre so svoj čas vedno
napolnjevale slovensko gledališče. Mnogo je
pretrpel radi narodne stvari po ječah, ki so
mu oslabile oči. Naj v miru počiva!

Zglaševanje žrebcev. Na podstavi
deželnega zakona z dne 18. februar. 1885
(dež. zak. št. 13) se s tem splošno naznanja,
da morajo posestniki žrebcev, kateri hočejo
v prihodnji spuščalni dobi spuščati svoje
žrebce za plemenitev tujih kobil, zglasiti te
svoje žrebce najpozneje do 10. de-
cembra 1901 pri političnem okrajnem
glavarstvu, v čegar okoliših se nahaja staja-
lišče žrebčev. Dovoljeno je zglasilo izvršiti
pismeno ali ustno; ob enem pak je na-
znaniti ime in priimek, potem stanovišče
žrebčevega posestnika, kakor tudi pleme,
starost, barvo in stajališče žrebčev. Za
žrebce sploh pod štirimi leti in za noriške
žrebce pod tremi leti se ne dajejo dopustila
za spuščanje. Kje in kdaj bode izborna ko-
misija zglašene žrebce pregledovala in zanje
dajala dopustila, da se ob svojem času na
znanje.

**Koroški Slovenec daruje v Rimu
novo mašo.** Poroča se nam: Na vseh
Svetih dan daruje v Rimu novo mašo č.
g. Janko Arnejc, gojenec tamošnjega za-
voda »Collegium Germanicum«, v katerem
prebiva od l. 1897. Novomašnik je doma v
Ledenicah, župnija Pečnice blizu Rožeka na
Koroškem. Stariši njegovi še žive. Gospodu
novomašniku naše najiskrenejšje čestitke!

Poroka. Danes, dne 17. okt. se je v
Celovcu poročil g. Jos. Jereb, nadpo-
ročnik tamošnjega brambovskega polka,
doma iz Idrije, z gdč. Avg. Schneeweis,
hčerjo ravnatelja pri pomožnih uradih de-
želne vlade v Celovcu.

Umrl je v Libeličah na Koroškem dne
10. oktobra po dolgem hudem bolehanju č.
g. župnik Vojteh Krejči iz Gorij, star 35
let. Pokojnik se je porodil dne 22. aprila
1866 v Novem sedlu na Češkem, v mašnika
je bil posvečen dne 10. maja 1890. Zadnja
leta je hudo bolehal na pljučih. Prebival je
zadnji čas pri svojem bratu Martinu, žup-
niku v Libeličah. N. p. v m.!

Iz Celovca se nam piše: Vprašanje,
se-li blagoslovi novo mestno pokopa-
lišče pod Trdnjo vasjo, ali ne, še vedno
hudo razburja duhove. V pondeljek je bil
zopet zelo dobro obiskan shod, katerega so
v tej zadevi sklicali nemški nacionalci. V
njih imenu je govoril glavno besedo prej-
šnji češki »patrijot«, profesor K r s k. Ugo-
varjal je krepko urednik »Kärntn. Ztg.«,
g. K. Walcher. Sprejela se je resolucija
zoper cerkveno blagoslovljenje!

Samomorilka. Na savskem obrežju v
bližini kraja Sava so dobili mrtvo žensko
truplo posestnikove hčere F. K. z Dolenj-
skega. Dekle je že pred mesecem dnij odšlo
od doma.

Napad na žensko. V Boh. Bistrici
je delavec Franc Oblak z nožem napal po-
sestnico Marijo Ravnik in jo težko ranil.

Stoletnica bana Jelačića. Včeraj je
bilo sto let, odkar se je v Petrovaradinu na-
rodil slavni hrvatski ban Josip Jelačić. Hr-
vatsko časopisje slavi včeraj stoletnico s
slavnostnimi članki.

Novo laško društvo v Trstu. Jutri
se bo konstituiralo v Trstu novo politično
društvo »Associazione Patria« namesto »Asso-
ciacione Progressista«. Društvo bode zdru-
ževalo vse elemente demokratične stranke.

Klubna hiša za državne poslance.
Pri prihodnjem sestanku načelnikov parla-
mentarnih klubov bode predsednik grof
Vetter spravil v razgovor, naj se radi ne-

dostajanja prostorov v parlamentu, nakupi palačo Kuffner, ki stoji za poslopjem državne zbornice, in naj se ondi uvede klubne prostore za poslance. Ondi naj bi bila čitalnica, pisalna soba, igralna soba in kopel ter restavracija. Z parlamentom bi vezal klubno hišo tri metre širok tunel.

O zaroki nadvojvodinje Elizabete je pričetkom današnje seje obvestil predsednik državni zbor.

Spomenik Račkemu. Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu poverila je mlademu hrvatskemu umetniku Rudolfu Valdecu, da izvrši nagrobni spomenik za njenega bivšega predsednika dr. Fr. Račkega v arkadi na mirogojskem pokopališču.

Laška princezinja Jolanda. Mala laška princezinja Jolanda je že v zibelki te dni storila prvo dobroto. Stara častniška vdova je napisala prošnjo na »princezinjo Jolanda« in prosila jo, naj se ji povzame penzija. Prošnjo je dobil v roke kralj, katero je pokazal kraljici in jo potem oddal komorniku, rekoč: »Nesite prošnjo princezinji in obvestite jo o vsebini.« Kraljica je začudena gledala kralja, komornik pa je odšel k zibelki princezinje in ji z resnim obrazom prebral prošnjo, potem pa se je zopet povrnil h kralju in kraljici. »Kaj je dejala princezinja?« vprašal je kralj. »Nič.« odgovorila komornik. »Molk pomeni pritrditev,« zasmehnil se je kralj. »vdovi naj se povzame pokojnina.«

Nemiri na Španskem. Povodom zadnjih nemirov v Sevilli so oplenili tudi več pekarn in dva trga. Kamenje so metali na mnoge delavnice, na samostan sv. Duha in vseučilišče, o čemer so bili ranjeni dva dijaka in en cerkovnik. Mesto je zasedeno po vojaštvu. Iz Cardova je odšlo vojaštvo v ojačenje ondotne garnizije.

Društva.

(Društvo zdravnikov na Kranjskem.) Dne 19. oktobra ob 1/6. uri popoldne vrši se v deželni bolnici redna mesečna seja. Dnevni red: 1. Poročila predsedništva. 2. Demonstracije. 3. Slučajnosti.

(Katoliško izobraževalno društvo sv. Jožefa v Trzinu.) Priredi v nedeljo, dne 20. vinotoka t. l. v prostorih gosp. Fran Perkota, po domače (pri Jožku) predstavo s sledečim vspremem: 1. Petje: 1. »Slovane«. 2. »Planinska«. 3. »Slovenec in Hrvat«. II. »Zamujeni vlak«, šalovna v treh dejanjih. — Začetek točno ob osmi uri zvečer.

Darovi.

Za trapiški misijon Marianhill v Južni Afriki je podarilo po gđc. Heleni Zupan pet dobrotnikov 10 K in po gđc. Mariji Velkavrh osem dobrotnikov 10 kron.

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Družba na Raki 1 K 20 h. Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 17. oktobra. Slovanski centrum je imel danes sejo in se je konstituiral. Predsednikom kluba je izvoljen dr. Šusteršič. V parlamentarno komisijo so izvoljeni Barwinski, dr. Gregorčič, dr. Hruban, Žičkar, Pihuljak. Za prvega podpredsednika parlamentarne komisije je klub izvolil Barwinskega, za drugega podpredsednika pa dr. Gregorčiča. Klub je naročil, naj se njegovi zastopniki pri sestanku načelnikov strank potegujejo za to, da pride poročilo o kmetijskih stanovskih zadrugah na dnevni red še pred proračunom. Klub je sklenil, vstopiti za izvolitev dr. Začeka prvim podpredsednikom zbornice. Na to je prišel v razgovor izraz sožalja vsled Kaizlove smrti, na kar se je razpravljalo o politični situaciji. Splošno mnenje je bilo,

naj ohrani klub prosto roko napram vladi in strankam in naj počaka razvoja stvari. — Jutri ima klub zopet sejo.

Dunaj, 17. okt. (C. B.) Pričetkom današnje seje poslanske zbornice se je predsednik grof Vetter spominjal najprej veselega dogodka v cesarski hiši, zaroke nadvojvodinje Elizabete Marije (zbornica se dvigne raz sedežev) in si izprosi dovoljenja, da sme cesarju izraziti čestitke zbornice. — Dalje se je predsednik spominjal umrlih posl. Weigla in dr. Kaizla in naznanil, da se je posl. Prade odpovedal podpredsedništvu. Nova volitev se vrši v eni prihodnjih sej. Nato so storili obljubo novoizvoljeni poslanci Gasteiger, Petelenc in Flondor. Po prebranju došlih vlog je finančni minister predložil proračun za l. 1902 ter podal daljši ekspozej. Poleg raznih zakonskih osnov lokalne narave se nahaja tudi danes vloženi predlog poslanca Kaftana glede zboljšanja bednega položaja avstrijske strojne industrije.

Govor ministerskega predsednika.

Dunaj, 17. okt. Körber: Vlada je tega mnenja, da se ne sme pridružiti nobeni izmed sedanjih polit. strank, dokler so narodna vprašanja v ospredju. Če bi se vlada odločila, da stopi na stran katere izmed političnih strank, bi druge odbila; in če bi delala še tako odločno zato, da je proti vsem pravična, bi se vendar ne mogla iznebiti suma, da je pristranska. V Avstriji so pač mogoče narodne stranke, ni pa mogoča narodna vlada. Narodni entuziazem lahko zaničuje tako stališče, a vlada se mora postaviti nanje. Če bo prišlo do miru med narodnimi političnimi strankami, bo vsaka avstrijska vlada v tako izpremenjenih razmerah rada delovala z njimi. Ko bo vlada sklepala gospodarsko pogodbo z Ogersko in trgovske pogodbe z drugimi državami, se bo pred vsem ozirala na skupne koristi cele monarhije. Med raznimi predlogami je omenil posebno reformo tiskovnega zakona. V vprašanju nemškega avtonomnega carinskega tarifa bo vlada zastopala z vso energijo v korist Avstrije. K sklepu je pozival vse stranke, naj pomagajo, da se držav. proračun v pravem času reši.

Dunaj, 17. oktobra. Podpredsednik se voli jutri.

Dunaj, 17. oktobra. Poslanec Erler je vložil zakonski predlog v imenu nemške ljudske stranke zoper naselitev francoskih kongregacij v Avstriji.

Dunaj, 17. okt. „Ostdeutsche Rundschau“ izjavlja, da se morajo vsenemci upreti kandidaturi Kaiserjevi za 1. podpredsednika, ker on ne zasluži zaupanja.

Dunaj, 17. okt. Orožništvo dobi čelade iz plutovine.

Dunaj, 17. oktobra. (C. B.) Finančni minister Böhm-Bawerk je predložil danes proračun za leto 1902, ki izkazuje 1.685.117.944 K skupnih izdatkov, ali za 43.954.600 K več kot letošnji, in 1.685.966.357 K skupnega pokritja, za 43.968.772 K več nego letošnji. Čisti carinski dohodek se proračunava za 12.502.500 K manj nego letošnji. Večji stroški se proračunavajo posebno pri oddelku za notranje ministertvo: zvišane dotacije za ceste,

vodne zgradbe, posebno na Češkem, Tirolskem in v Galiciji; dalje za domobransko ministerstvo vsled pomnožitve stalnega moštva pri avstrijski deželni brambi; pri proračunu naučnega ministerstva za razne visoke šole in šolske zgradbe v Inomostu, Pragi, Brnu, konečno v proračunu za fin. ministerstvo, kjer se nahaja del praški občini dovoljene podpore v znesku 16 milijonov. — V proračunu žel. ministerstva so se vsi investicijski stroški izločili iz rednega proračuna in uvrstili v investicijski program. Državni dolg izkazuje večje potrebščine za 8.791.003 K, radi naraslih obresti. Indirektne davke zvišuje proračun za 23.234.000, direktne pa za 6.907.100 kron, transportne dohodke za 3.491.500 kron.

Dunaj, 17. oktobra. V proračunu se nahaja tudi svota za zidanje novega sodniškega poslopja v Ljubljani 400.000 kron, za notranjo opravilo tega poslopja 140.000 kron in za regulacijo Save 152.300 kron.

Dunaj, 17. okt. Pod vodstvom poslancev Robiča in Ploja se je poklonila ministerskemu predsedniku deputacija spodnještajerskih županov, v kateri so bili gg. Omulec, Zelenik, Rožkar itd. Deputacija je prosila Körberja regulacije Pesnice. Ministerski predsednik je obljubil, da bode pospešil hitro rešitev te zadeve.

Dunaj, 17. okt. (C. B.) Mej zbornici došli vlogami je tudi sklep dež. zbora kranjskega, s katerim se izreka veliko zadovoljstvo nad rešitvijo vladne predloge o drugi železniški zvezi s Trstom.

Dunaj, 17. okt. Državni zbor ima jutri zopet plenarno sejo.

Praga, 17. oktobra. Pri včerajšnjih ožjih volitvah je bil v štirih volivnih okrajih izvoljen po en Mladoček, češki radikalec, nemški liberalec in vse-nemec.

Umrli so:

15. oktobra. Ivan Košir, čevljar, 73 let, Gradišče št. 11, plućnica. — Mirko Ravnikar, poštnega sluga sin, 1 1/2 meseca, Dunajska cesta 29, jetika.
16. oktobra. Frančiška Graul, zasebnica, 82 let, Breg 16, ostarelost. — Ivan Benedikt, agent, 51 let, Poljanski nasip 38, srčna hiba.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 3062 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
16. 9. zvečer.	730,9	11,2	brezveetr.	dež	
7. zjutraj.	732,0	11,2	sl. zab.	oblačno.	6,1
2. popol.	733,3	16,6	brezveetr.	oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura 10,9°, normale: 10,4°

Kleparski pomočniki

samostojni delavci, se takoj sprejme pri tvrdki L. M. Ecker, Ljubljana, Dunajska cesta. 989 2--2

Tesarski pomočniki (cimpermani)

se sprejmejo proti dobremu plačilu pri Josip Lehner-ju, tesarskem mojstru v Ljubljani. 984 7--5

Mednarodna panorama

umetni zavod I. vrste, v prtiličju meščanske hiše. Vhod s Pogačarjevega trga. Fotoplastička potovanja po celem svetu v popolni istini.

Razstavljeno le do sobote 19. oktobra: Zanimivo potovanje skozi Južno Afriko. Bursko bojišče.

Nihče naj ne pozabi si ogledati to zanimivo potovanje. Ti posnetki po naravi pridajo natančen pregled in so nalašč prirejeni za mednarodno razstavo.

Odprto vse dni, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. zjutraj do 9. zvečer. 995 1--1
Vstopnice za odrasle 40 h, za otroke, dijake in vojsake od narednika niže 20 h.

Služba organista in cerkvenika

pri mestni župnijski cerkvi v Ptujju na Štajerskem se odda s 15. novembrom t. l. Stanovanje prosto. Letni dohodki 1200 K. 996 3--1

Cerkveno predstojništvo v Ptujju, dne 15. oktobra 1901.

Leštilni odtiskalni papir, odlikovan na svetovni razstavi v Čikogi. Preprosto uporabljen za posnemanje poljubnega lesovja pri peštvu, vratih itd. Dobiva se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice. Vnanja naročila proti povzetju. 228 20 11--3

KONCERT meščanske godbe

bode 997 1--1
v petek dne 18. oktobra t. l. o priliki otvoritve novih prostorov v gostilni „Miramar“.

Začetek točno ob 8. uri. Za mnogobrojni obisk se priporoča Ivan Tosfi, gosliničar.

Istrsko in laško 977 6--4
brinjje, najboljša vrsta, prodaja po ceni A. ŠARABON v Ljubljani, sv. Petra mitnica. — Vzorci se pošiljajo na zahtevo brezplačno. — Tam dobi se tudi Barthelnovo klajno apno za živino.

Dva krojaška pomočnika, spretna delavca in poštenega vedenja, takoj sprejme Anton Čebulj, krojaški mojster na Jesenicah, Gorenjsko. 991 3--2

Dunajska borza.

Dne 16. oktobra.		Dne 16. oktobra.		Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878		Sa'move srečke, 40 gld.	
Skupni državni dolg v notab	98 55	3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	180--	106--	236--	St. Genois srečke, 40 gld.	270--
Skupni državni dolg v srebru	96 45	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170--	Zastavna pisma av. osr. sem.-kred. banke 4%	94 35	Waldsteinsve srečke, 20 gld.	399 25
Avstrijska zlata renta 4%	118 85	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	215--	Priporitetne obveznice državne železnice	427--	Ljubljanske srečke	63 50
Avstrijska kronna renta 4%, 200 kron	95 50	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95--	južne železnice 3%	333--	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	263--
Ogerska zlata renta 4%	118 75	Tisine srečke 4%, 100 gld.	144 50	južne železnice 5%	121 75	Akcije Ferdinandove sv. želez., 1000 gl. st. v.	554 00
Ogerska kronna renta 4%, 200	92 85	Dunavske vravnavne srečke 5%	258--	dolenjskih železnic 4%	--	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	815--
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1630 --			Kreditne srečke, 100 gld.	399--	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	72--
Kreditne delnice, 160 gld.	623 25			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	500--	Splošna avstrijska stavbinska družba	152--
London vista	239--			Avstrijskega rudačega križa srečke, 10 gld.	46 75	Montanska družba avstr. pian.	351--
Wemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	117 25			Ogerskega	5--	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	422--
				Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	15 75	Papirnih rubljev 100	253 50
				Rudolfove srečke, 10 gld.	55--		

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulanina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba „M E R C U R“ l., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga obratovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.